

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 1756/2022
11.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Милоје Ђурђевић, адвокат из ..., против туженог ББ из ... чији је пуномоћник Слободан Бујошевић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2519/18 од 19.05.2021. године, у седници одржаној 11.10.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2519/18 од 19.05.2021. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 677/17 од 25.10.2017. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени да тужиљи на име штете исплати 7.470 евра са затезном каматом у висини референтне каматне стопе Европске централне банке увећане за 8% поена од 10.09.2014. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужиља да туженом накнади трошкове парничног поступка од укупно 127.125,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 2519/18 од 19.05.2021. године, ставом првим изреке преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке тако што је обавезан тужени да тужиљи на име накнаде штете исплати 7.470 евра са затезном каматом у висини референтне каматне стопе Европске централне банке увећане за 8% поена све у динарској противвредности од 25.10.2017. године до исплате, док је одбијен као неоснован тужбени захтев у делу у коме је тражено да се обавезе тужени да тужиљи исплати затезну камату у висини референтне каматне стопе Европске централне банке увећане за 8% поена на износ 7.470 евра у динарској противвредности од 10.09.2014. године закључно са 24.10.2017. године. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу другом изреке, тако што је обавезан тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка од 319.325,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитијући побијану одлуку применом члана 408. у вези члана 403. став 2 тачка 2. ЗПП („Сл. гласник РС“ бр. 72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23), Врховни суд је оценио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је као удружилац средстава са „Incon“ доо као инвеститором, чији је власник и оснивач био тужени са 50% удела, закључила 28.08.2008. године Уговор о удруживању средстава ради изградње, оверен код Петог општинског суда у Београду Ов. 39380/08, чији је предмет изградња једноипособног стана број 2, укупне пројектоване површине 56,71м² у улици ... у Београду. Инвеститор се обавезао да по принципу „кључ у руке“ изгради и преда, уз коначни обрачун, тужили стан најкасније до 31.12.2008. године, а у противном, да ће за случај доцње за сваки месец закашњења платити пенале од 0,2% од ангажованих средстава. Уговор о удруживању средстава ради изградње потписао је тужени у својству законског заступника „Incon“ доо. Тужила се уговором обавезала да ће купопродајну цену од 65.000 евра исплатити најкасније до 15.09.2008. године, коју обавезу је испунила. Стан који је био предмет уговора није завршен и предат у посед тужили у уговореном року, а тужила се са закашњењем (31 месец) уселила у стан 01.08.2011. године, при чему је у више наврата позивала туженог да отклони недостатке у стану, што тужени није учинио. Наведено друштво брисано је из регистра привредних субјеката 20.02.2012. године, по окончању поступка ликвидације над наведеним предузећем. Тужени је био ликвидациони управник означеног привредног друштва у ликвидацији. Тужила није добила никакво обавештење о покретању поступка ликвидације „Incon“ доо, није имала сазнања и располагала чињеницама где се упућује пријава потраживања предузећа у ликвидацији, рок у којем предузеће мора примити пријаву и упозорење да ће пријава бити преклудирана ако не буде поднета у року и своје потраживање није пријавила, иако је писмима од 06.01.2011. године и 14.03.2011. године позивала туженог да изврши своје уговорне обавезе. Из налаза и мишљења вештака грађевинске струке утврђено је да укупан дуг инвеститора према тужили, на име разлике уплаћене и обрачунате вредности стана и по основу доцње уселења у стан, износи 7.470 евра.

Тужбом у овој правној ствари тужила тражи да се тужени обавезе да јој исплати накнаду штете проистеклу из спорног уговорног односа са „Incon“ доо на име разлике уплаћене и обрачунате вредности стана и по основу доцње уселења у стан у смислу члана 155. Закона о облигационим односима, у висини утврђеној вештачењем. Тужени је оспорио захтев тужбе истакнутим приговором пасивне легитимације.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев, уз оцену да је истакнути приговор пасивне легитимације основан те да тужени није пасивно легитимисан, па тиме ни одговоран тужили на накнаду штете коју потражује, јер тужила није била у уговорном односу са туженим, већ са „Incon“ доо које је престало да постоји по окончаном поступку ликвидације и брисано из регистра.

Врховни суд је оценио да је побијаном одлуком правилно примењено материјално право када је преиначена првостепена пресуда и усвојен тужбени захтев,

уз основан закључак другостепеног суда да је истакнути приговор недостатка пасивне легитимације неоснован, те да је тужени пасивно легитимисан и одговоран за проузроковање штете коју тужила потражује, јер је био члан „Incon“ доо и лице које је закључило уговор са тужиљом иступајући као заступник тог друштва, због чега је као ликвидациони управник, у поступку ликвидације „Incon“ доо, био у обавези да обавести тужиљу као познатог повериоца о покретању поступка престанка друштва ликвидацијом, што није учинио, на који начин је тужиљу онемогућио да наплати спорно потраживање и тиме јој проузроковао штету.

Наиме, Закон о облигационим односима у члану 155. прописује да је штета умањење нечије имовине (обична штета) и спречавање њеног повећања (измакла корист). Закон о привредним друштвима („Службени гласник Републике Србије“ број 125/04) чланом 350 регулише индивидуално обавештење познатим повериоцима, те прописује да: привредно друштво доставља познатим повериоцима писано обавештење са копијом регистрационе пријаве о покретању поступка престанка друштва ликвидацијом (став 1.); обавештење из става 1. овог члана садржи нарочито: 1) поштанску адресу где се упућује пријава потраживања поверилаца, 2) рок у коме привредно друштво у ликвидацији мора примити пријаву, који не може бити краћи од 120 дана од дана достављања писаног обавештења и 3) упозорење да ће потраживање бити преклудирано ако пријава потраживања не буде поднета у одређеном року (став 2.); потраживање против привредног друштва у ликвидацији је преклудирано ако није пријављено привредном друштву у ликвидацији у року из става 2. тачка 2) овог члана или ако поверилац чије је потраживање оспорено од друштва у ликвидацији не покрене поступак пред судом у року од 30 дана од дана пријема одлуке о оспоравању потраживања(став 3.); као и да потраживање из става 3. овог члана не обухвата потраживање које је настало после наступања дејства одлуке о ликвидацији привредног друштва (став 4.). Послови ликвидационог управника, регулисани су чланом 356 истог закона који, поред осталог, прописује да је ликвидациони управник привредног друштва у оквиру својих овлашћења одговоран за вођење послова друштва (став 2.) и да заступа привредно друштво у ликвидацији (став 3.). Извештај о спровођењу ликвидације и предлог за деобу ликвидационог остатка регулисан је чланом 359. истог закона који у ставу 1. прописује да после подмирења дугова привредног друштва, ликвидациони управник саставља извештај о спроведеној ликвидацији, завршни ликвидациони биланс и предлог о подели ликвидационог остатка друштва. Исплате ортацима, члановима или акционарима регулише члан 360. који прописује да имовина привредног друштва у ликвидацији која преостане после измирења потраживања поверилаца и других потраживања расподељује се од стране ликвидационог управника ортацима, члановима и акционарима (став 1.). Одговорност ортака, чланова и акционара по окончању ликвидације регулисана је чланом 364. тако што је прописано да командитори командитног друштва, чланови друштва са ограниченом одговорношћу и акционари акционарског друштва за евентуално неизмирене обавезе ових друштава у ликвидационом поступку, одговарају после окончања тог поступка и брисања друштва из регистра солидарно до висине примљеног износа из ликвидационог остатка (став 2).

Имајући у виду цитиране законске одредбе, правилан је закључак другостепеног суда да је истакнут приговор недостатка пасивне легитимације неоснован и да је тужени пасивно легитимисан.

Према правилном закључку другостепеног суда, тужени је и одговоран за проузроковану штету тужилји у висини утуженог потраживања у смислу члана 155. Закона о облигационим односима, коју је дужан да накнади. Ово с тога јер туженом није могло остати непознато (односно тужени је знао и морао знати) да „Incon“ доо, чији је он члан, има неисплаћено потраживање према тужилји због кршења уговорних обавеза, с обзиром на то да је наведени уговор тужени закључио са тужилјом иступајући као законски заступник „Incon“ доо и да је тужилја током јанура и марта 2011. године позивала туженог да изврши обавезе преузете тим уговором. То даље значи да туженом наведена чињеница о постојању неизмиреног потраживања тужилје према друштву није могла остати непозната ни и у накнадно покренутом поступку ликвидације у ком је тужени иступао у својству ликвидационог управника, што, супротно наводима ревизије, чини правилним закључак другостепеног суда да је тужилја у поступку ликвидације „Incon“ доо, имала статус познатог повериоца, који је обавезивао туженог у вршењу послова ликвидационог управника на поступање сагласно члану 350 Закона о привредним друштвима („Службени гласник Републике Србије“ број 125/04). Тужени међутим у предметном поступку ликвидације, није поступио према тужилји сагласно члану 350. Закон о привредним друштвима („Службени гласник Републике Србије“ број 125/04), услед чега тужилја није пријавила спорно потраживање а тиме ни остварила наплату потраживања у том поступку. Наведеним пропуштањем туженог проузрокована је штета тужилји у висини ненаплаћеног спорног потраживања, коју је тужени у обавези да накнади, у смислу Закона о облигационим односима, односно као штетник (одговорно лице) коме, с обзиром на утврђене околности конкретног случаја, последице наведеног пропуштања по имовину тужилје нису могле остати непознате.

У смислу изнетог становишта о постојању одговорности туженог, потребно је имати у виду да према цитираним одредбама Закона о привредним друштвима („Службени гласник Републике Србије“ број 125/04) редован ток окончања поступка ликвидације је брисање привредног друштва из регистра у ком тренутку преостала имовина привредног друштва (ликвидациони остатак) постаје имовина чланова друштва који од тада одговарају за обавезе друштва. Доказивање у супротном, односно да је поступак ликвидације имао другачији исход од редовног тока који законом прописује (обустављен је и отворен стечајни поступак па нема ликвидационог остатка) је на оној страни којој доказивање тих чињеница иде у прилог. У овом случају, према подацима из АПР-а, који су општепознати, произлази да је из регистра брисано „Incon“ доо у ликвидацији, што у одсуству доказа о супротноном (који терет доказивања је на туженом), основано води закључку да је поступак ликвидације над „Incon“ доо окончан према редовном току ствари и да је ликвидационог остатка било, како то правилно закључује и другостепени суд. С обзиром да је у тренутку брисања друштва, ликвидациони остатак, кога је у конкретном случају било, постао имовина туженог као члана тог друштва, који од тада по закону лично одговара за обавезе тог друштва, то је супротно наводима ревизије, у овом случају реч о индивидуалној одговорности туженог као штетника у смислу Закона о облигационим односима, за коју одговорност су, код свега до сада наведеног, испуњени услови.

Услед изнетог, побијана пресуда је донета уз правилну примену материјалног права, па су супротни наводи ревизије неосновани.

Из наведених разлога, Врховни суд је на основу члана 414. ЗПП, одлучио као у изреци.

Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић